

Innholdsoversikt

Forord	7
DEL I INNLEDNING, SENTRALE HENSYN OG RETTSLIGE UTGANGSPUNKTER	17
Kapittel 1 Innledning.	19
Kapittel 2 Verdipapirrettslige krav til god forretningsskikk – rettslige utgangspunkter og sentrale hensyn.	34
Kapittel 3 Ansvarsgrunnlag – rettslige utgangspunkter	60
DEL II SPESIFIKKE KRAV TIL ATFERD VED YTELSE AV INVESTERINGSTJENESTER.	109
Kapittel 4 Innledende om utvalgte plikter	111
Kapittel 5 Plikt til å sørge for at forbrukeren får gode betingelser på investeringsavtalen («beste utførelse»).	113
Kapittel 6 Plikt til å gi faglig baserte råd og for øvrig ivareta kundens interesser ved valg av investeringsobjekt.	153
Kapittel 7 Plikt til å gi faglig baserte, riktige og ikke villedende opplysninger om det finansielle instrumentet	220
DEL III AVSLUTNING.	269
Kapittel 8 Investorbeskyttelse i liv og lære – noen rettspolitiske betraktninger	271
Kapittel 9 Oppsummering.	296
Register	301

Innholdsfortegnelse

Forord	7
DEL I INNLEDNING, SENTRALE HENSYN OG RETTSLIGE UTGANGSPUNKTER	17
Kapittel 1 Innledning.....	19
1.1 Tema og problemstillinger	19
1.2 Avgrensninger og begrepsavklaringer	23
1.3 Typetilfeller	26
1.3.1 Innledende bemerkninger	26
1.3.2 Kjøp av aksjer som er notert på regulert marked	26
1.3.3 Investering i unoterte derivater, herunder aksjeindeks- obligasjoner, med foretaket som utsteder	27
1.3.4 Kjøp av nyutstedte unoterte aksjer i investerings- selskaper tilrettelagt av foretaket	30
1.4 Systematikk og oppbygging	32
Kapittel 2 Verdipapirrettslige krav til god forretningsskikk – rettslige utgangspunkter og sentrale hensyn.....	34
2.1 Innledende bemerkninger	34
2.2 MiFID og Gjennomføringsdirektivet i norsk rett	34
2.3 Sentrale hensyn.....	37
2.3.1 Verdipapirrettens overordnede formål: markedshensyn og investorbekyttelse	37
2.3.2 Nærmere om formålet om investorbekyttelse – ulike beskyttelsesbehov	40
2.4 Anvendelsesområdet til MiFID artikkel 19 – ytelse av investeringstjenester til kunder.....	48
2.4.1 Innledende bemerkninger	48
2.4.2 Investering i unoterte derivater, herunder aksje- indeksobligasjoner, med foretaket som utsteder	49
2.4.3 Investering i unoterte aksjer i investeringselskaper tilrettelagt av foretaket	54
2.5 Tolkning av kravet til god forretningsskikk – noen metodiske spørsmål.....	56

Kapittel 3 Ansvarsgrunnlag – rettslige utgangspunkter	60
3.1 Innledende bemerkninger	60
3.2 Rettslige utgangspunkter for typetilfellene	61
3.2.1 Generelt om betydningen av kontrakten og kontraktstypen	61
3.2.2 Kjøp av aksjer som er notert på regulert marked	62
3.2.3 Investering i unoterte derivater, herunder aksjeindeks- obligasjoner, med foretaket som utsteder	66
3.2.4 Investering i unoterte aksjer i investeringsselskaper med foretaket som tilrettelegger	71
3.3 Felles rettslige utgangspunkter for tjenesteelementet i avtaleforholdet	72
3.3.1 Ansvarsgrunnlag som krav til faglig forsvarlig utførelse av investeringstjenester	72
3.3.2 Argumentasjonsmønsteret ved fastleggelse av ansvarsgrunnlaget	75
3.4 Betydningen av verdipapirrettslige atferdsplikter ved fastleggelse av ansvarsgrunnlag for erstatning.	77
3.4.1 Innledende bemerkninger	77
3.4.2 Opptakt: Det verdipapirrettslige kravet til god forretningsskikk som en rettshistorisk kontrakts- standard for opptreden ved utførelse av investeringstjenester	79
3.4.3 Angir verdipapirretten relevante atferdsplikter på en uttømmende måte?	84
3.4.3.1 Det verdipapirrettslige perspektivet – total- harmoniserer MiFID erstatningsrelevante plikter?	84
3.4.3.2 Det kontrakts- og erstatningsrettslige perspektivet	88
3.4.4 Når innebærer brudd på verdipapirrettslige plikter ansvarsgrunnlag?	91
3.4.4.1 Oppstiller MiFID krav til nasjonale privatrettslige sanksjoner?	91
3.4.4.2 Avgrensning av relevante plikter i det verdi- papirrettslige regelverket og betydningen av den rettslige plasseringen av disse.	93
3.4.4.3 Krav til kvalifisert overtredelse?	97
3.4.4.4 Krav til skyld	101
3.5 Særlig om forholdet til avtaleloven § 36.	103
3.6 Fastleggelse av ansvarsgrunnlaget – noen metodiske spørsmål .	106
3.7 Oppsummering.	108

DEL II SPESIFIKKE KRAV TIL ATFERD VED YTELSE AV INVESTERINGSTJENESTER	109
Kapittel 4 Innledende om utvalgte plikter	111
Kapittel 5 Plikt til å sørge for at forbrukeren får gode betingelser på investeringsavtalen («beste utførelse»).	113
5.1 Innledende bemerkninger	113
5.2 Generelt om verdipapirrettslige krav til beste utførelse	116
5.2.1 Anvendelsesområde	116
5.2.2 Innledende om forpliktelsens innhold	125
5.2.3 Krav til utførelse når kunden har gitt spesifikke instruksjoner.	128
5.2.4 Betydningen av gebyrer og andre transaksjons- kostnader	131
5.3 Krav til beste utførelse i typetilfellene	135
5.3.1 Krav til beste utførelse ved kjøp av aksjer som er notert på regulert marked	135
5.3.2 Investering i unoterte derivater, herunder aksjeindeks- obligasjoner, med foretaket som utsteder	135
5.3.2.1 Innledende om innholdet av det verdipapir- rettslige kravet til beste utførelse anvendt på dette typetilfelle	135
5.3.2.2 Krav til beste utførelse illustrert ved saksforholdet i Røeggen-dommen.	141
5.3.3 Krav til beste utførelse ved investering i unoterte aksjer med foretaket som tilrettelegger?	145
5.4 Nærmere om krav til beste utførelse og ansvarsgrunnlag	148
5.5 Oppsummering.	152
Kapittel 6 Plikt til å gi faglig baserte råd og for øvrig ivareta kundens interesser ved valg av investeringsobjekt	153
6.1 Innledende bemerkninger	153
6.2 Når oppstår rådgivningsplikter?	154
6.2.1 Det verdipapirrettslige perspektivet.	154
6.2.1.1 Betydningen av hvorvidt det foreligger investeringsrådgivning	154
6.2.1.2 Definisjonen av investeringsrådgivning.	157
6.2.2 Det kontrakts- og erstatningsrettslige perspektivet	160
6.3 Krav til å anbefale et instrument som er i overensstemmelse med kundens individuelle preferanser.	165

6.3.1	Krav til å anbefale et instrument som passer til kundens behov og preferanser.	165
6.3.2	Ansvarsgrunnlag.	171
6.4	Krav til å vurdere gevinstmulighetene i det anbefalte instrumentet sammenlignet med alternative investeringsobjekter.	175
6.4.1	Innledende om problemstillingen	175
6.4.2	Krav til vurderinger av forventet avkastning sammenlignet med alternative investeringsobjekter som del av egnethetsvurderingen.	175
6.4.3	Krav til generelle investeringsanbefalinger	182
6.4.4	Ansvarsgrunnlag.	184
6.4.5	Krav til å yte uavhengig rådgivning basert på foretakets markedsføring av seg selv.	187
6.5	Krav til å sikre at kunden er finansielt i stand til å håndtere risikoen	190
6.5.1	Krav til vurdering av risiko opp mot kundens privatøkonomi som del av egnethetstesten	190
6.5.2	Ansvarsgrunnlag.	192
6.6	Krav til å sikre at kunden er i stand til å forstå instrumentets egenskaper	195
6.6.1	Investeringen må være slik at kunden har nødvendig erfaring og kunnskap til å forstå risikoen	195
6.6.2	Ansvarsgrunnlag.	199
6.7	Krav til å vurdere investeringen i lys av investorens øvrige portefølje og øvrige transaksjoner.	200
6.8	Plikt til å avstå fra å kontrahere hvis kunden ønsker å gjennomføre transaksjonen på tvers av råd eller fraråding?	204
6.9	Særlig om betydningen av kundens profesjonalitet	205
6.10	Rådgivningsplikter og andre omsorgsforpliktelser i typetilfellene.	209
6.10.1	Kjøp av aksjer notert på regulert marked	209
6.10.2	Investering i unoterte derivater, herunder aksjeindeksobligasjoner, med foretaket som utsteder	209
6.10.3	Kjøp av unoterte aksjer i investeringsselskaper med foretaket som tilrettelegger	211
6.11	Oppsummering – innebærer MiFID en skjerping av rådgivningsansvaret?	217

Kapittel 7 Plikt til å gi faglig baserte, riktige og ikke villedende opplysninger om det finansielle instrumentet	220
7.1 Innledende bemerkninger	220
7.2 Verdipapirrettslige krav til opplysninger om finansielle instrumenter	221
7.2.1 Innledende om opplysningspliktene og deres formål og funksjon.	221
7.2.2 Hva foretaket må opplyse om	224
7.2.3 Kravet til korrekte, klare og ikke villedende opplysninger	227
7.2.4 Særlig om krav til opplysninger om avkastningsmuligheter.	232
7.2.5 Særlig om krav til opplysninger om gebyrer, vederlag mv.	233
7.2.6 Tidspunktet for opplysningsplikten.	235
7.3 Opplysningssvikt som ansvar grunnlag	236
7.3.1 Innledende om betydningen av alminnelige kontraktsrettslige regler om opplysningsplikt.	236
7.3.2 Fastleggelse av opplysningsplikter i høyesterettspraksis, og forholdet til dagens verdipapirrettslige regelverk.	237
7.3.2.1 Presentasjon av aktuell rettspraksis	237
7.3.2.2 Rt. 2003 s. 400 (Fearnley Fonds-dommen).	239
7.3.2.3 Rt. 2012 s. 355 (Lognvik-dommen)	244
7.3.2.4 Rt. 2012 s. 1926 (Fokus Bank-dommen)	246
7.3.2.5 Rt. 2013 s. 388 (Røeggen-dommen).	248
7.3.2.6 Særlig om krav til beregninger av forventet avkastning og sannsynlighet for tap i Lognvik- og Røeggen-dommene	252
7.3.3 Oppsummering.	260
7.4 Opplysningsplikter i typetilfellene.	261
7.4.1 Opplysningsplikter ved kjøp av noterte aksjer	261
7.4.2 Investering i unoterte derivater, herunder aksjeindeksobligasjoner, med foretaket som utsteder	261
7.4.3 Investering i unoterte aksjer i investeringselskaper med foretaket som tilrettelegger	265
7.5 Oppsummering.	266

DEL III AVSLUTNING	269
Kapittel 8 Investorbesskyttelse i liv og lære – noen rettspolitiske betraktninger	271
8.1 Innledende bemerkninger	271
8.2 Investorbesskyttelse – underliggende hensyn og faktisk gjennomslag	272
8.3 Offentligrettslig håndheving – noen utfordringer og fremtidige løsninger	276
8.4 Privatrettslig håndheving – noen utfordringer	281
8.4.1 Innledende bemerkninger	281
8.4.2 Innledende om behovet for et samspill mellom offentlig- og privatrettslige sanksjoner	281
8.4.3 Informasjons- og kunnskapsasymmetrier mellom verdipapirforetak og Finansklagenemnda	285
8.4.4 Betydningen av regler om bevisbyrde	288
8.5 Behov for mer effektiv investorbesskyttelse?	293
Kapittel 9 Oppsummering	296
Register	301
Litteratur	303
Gjeldende norske lover	314
Opphevede norske lover	315
Forskrifter	315
Traktater	315
Direktiver og forordninger fra EU	315
Rettspraksis	317
Høyesterett	317
Underrettspraksis	317
Avgjørelser fra EU-domstolen	318
Forkortelser	318
Øvrige kilder med korttitler	318